

tæk

A woman with long dark hair is smiling and looking down from a thatched roof structure. Below her, two men wearing hard hats (one yellow, one white) are working on the roof. The man in the yellow hat is in the foreground, looking towards the left. The man in the white hat is behind him, also looking towards the left. The background shows a building with a white mesh fence and a blue sky.

NR. 4 • DECEMBER 2019

STRAATGETS KONTOR

ISSN 2246-3275

Læs bl.a. om:

Forsiden: Nærkontakt med tækkefaget: Nederste foto er boligminister Kaare Dybvad, der under vejledning af tækkesvend Patrik Engmann prøver kræfter med tækkeskovel og skruemaskine. Øverst er det studerende Frederikke Hvidbjerg-Rønje fra Kunstakademiets Arkitektskole, der er i gang med en vindskede. Mere om begge historier i bladet.

Fotos: Jørgen Kaarup

4

Mere stråtag i nybyggeri

Tækkebranchen havde god kontakt og fik serveret budskabet om at være det mest klimavenlige tag, da Danmarks boligminister takkede ja til at bruge en eftermiddag på at tale om stråtag.

8 Stråttækkede møller

Sven Jon Jonsen har studeret lidt i gamle møller og beretter om forskellige af slagsen, herunder flere med strå på – de første eksempler på lodret tækning.

16 Skalkens forbandelse

Det er ikke indledningen til en gyser, men Finn Gulds fortælling om, hvorfor skalke engang havde en berettigelse, men i dag er stråhældningens værste fjende

20 Særligt for Lolland

Fortællingen om tækkede, såkaldte overgavle på Lolland, hvor Realdania Byg har købt et af de få bevarede husmandssteder for at sikre det for eftertiden

30 En Boss Lady taler ud

Laura Feline Ebbesen er en af få, kvindelige tækkelæringer – til gengæld er hendes begejstring for faget stor. Derfor sagde hun ja til at blive Boss Lady.

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Tækkelaugget. Kontoret støttes økonomisk af Sepatec A/S og Tækkelaugget.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at fordoble antallet af tækkede kvadratmeter i Danmark inden 2023. Det skal ske gennem fagligt udviklingsarbejde, kvalitetssikring, opbygning og formidling af viden, billigere brandforsikringer og markedsføring.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.

TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:

Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • T 2125 9188

Grafisk produktion: WERKS Grafiske Hus a/s. Oplag: 600 stk.

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Finn Guld, Formand

Åshøjvej 8, 4600 Køge • T 4015 7156 • post@finnguld.dk

Tækkemand Henrik Henriksen

Ryttermarken 29, 5700 Svendborg

T 2127 9237 • hh@adslhome.dk

Arkitekt MAA Sven Jon Jonsen

Lindevangen 89B, 2830 Virum

T 2011 9711 • svenjonjensen@mail.tele.dk

Professor Anne Beim, Det Kgl. Danske Kunstakademi Skoler for Arkitektur, Design og Konservering, anne.beim@kadk.dk

God jul til tækkefolket

Jeg tror sgu at vi fanger den – den store tækkebølge og den har fart på.

Bølgen har bygget sig op gennem de sidste 6 års arbejde fra vores branchekontor, Straatagets Kontor.

Vi satte et højt ambitionsniveau, dengang – at fordoble antallet af de tækkede kvadrater i Danmark. Vi er ikke i mål endnu, men det tækkede paradys kan skimtes i horisonten.

Vi er båret godt på vej af den store opmærksomhed på klodens ve og vel.

Regeringen har sat et ambitiøst mål om en 70% reduktion af CO₂ udledning inden 2030 og barsler derfor med en klimalov og efterspørger klimavenlige byggeløsninger.

Af samme årsag havde branchen besøg af boligminister, Kaare Dybvad. Det var en super spændende oplevelse at møde Kaare, fortælle om stråtagets velsignelser og ikke mindst give ham et lynkursus i håndværket bag et veludført stråtag. Han virkede oprigtig interesseret i vores lille branche og ikke mindst imponeret over det moderne stråtag, som – jo – både er bæredygtigt, klimavenligt og en holdbar tagløsning.

Kaare sagde efterfølgende at der i langt højere grad bør bygges med naturens egne materialer.

Så mon ikke de vil få en central plads når klimaloven skal forhandles på plads.

Det bliver interessant at se om regeringen tør udfordre den etablerede del af byggebranchen og sætte krav til materialers miljøvaredeklaration (EPD) samt til bygningers indlejrede energi. For så bliver det netop de naturlige og biobaserede materialer, som får en væsentlig plads, når der skal bygges nyt. Derfor er tagrør og mishanthus et godt bud på fremtidens materialer på klimaskallen i nybyggeri.

Straatagets Kontor og Tækkelaugget har arbejdet på højtryk den sidste tid og vil gøre det fremadrettet i 2020, hvor vi allerede nu har mange spændende projekter i støbeskeen, så vi fortsat kan levere fundamentet for et veludført stråtag.

Resten er op til jer tækkemænd m/k. Det er jer, der skal lave de smukke, brandsikre og holdbare stråtage.

Der er travlt derude og der mangler hænder (og hoveder), så det er nu, tungen skal holdes lige i munden, så der ikke går på kompromis med kvalitet, arbejdsmiljø og sikkerhed.

Vi ser desværre til stadighed en del dårlige sager, hvor teknisk fælleseje ikke følges. Dette med fatale konsekvenser for bygherre og ikke mindst den udførende tækkemand. Det er dyrt at skifte et stråtag, fordi man ikke har overholdt gældende regler.

Så, når I render rundt derude og laver stråtag, så sørg for at have styr på reglerne og ikke mindst vores branchevejledning, Veludført Stråtag – det er I forpligtet til!

Vi, i Tækkelaugget, er altid åbne for spørgsmål og en snak om de faglige og tekniske udfordringer man møder derude. Det gælder både medlemmer og ikke medlemmer.

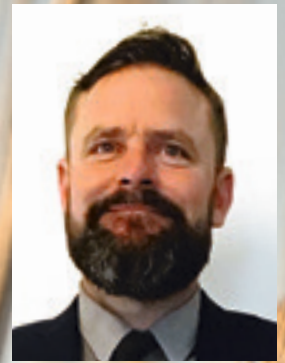
Dermed ikke sagt at man ikke bør melde sig ind. Tværtimod har jeg svært ved at se, hvorfor man vælger at stå udenfor og ikke bidrage til fællesskabet og dermed den positive fremgang og opmærksomhed, faget har netop nu.

Jeg håber og ønsker at flere i det kommende år, kan se fordelene ved, at vi sammen styrker denne lille branche og bruger vores fælles viden og erfaring til fagets bedste.

#sammenervistærkest

Jeg glæder mig til at se jer i Hadsten til januar, hvor vi skal snakke bæredygtighed og igen brænde et eller andet af, i samarbejde med Østjyllands Brandvæsen.

Så hold nogle fridage og nyd helligdagene, inden det igen går løs på taget til januar.

AF THOMAS GERNER,
FORMAND,
TÆKKELAUGET

BOLIGMINISTEREN SER GODE MULIGHEDER I STRÅTAG

Der var lagt mange kræfter i at få boligminister Kaare Dybvad til at se på stråtag på Kulturstedet Lindegården, men indsatsen gav pote for tækkefaget

KULTURSTEDET LINDEGAARDEN
FÅR LAGT KLIMAVENLIGT STRÅTAG

**Boligminister
KAARE DYBVAD**

BESØGER 1. ETAPE AF
KULTURSTEDET LINDEGAARDENS
RESTAURERINGSPROJEKTET
SOM MED TAK ER STØTTET AF
A.P. MØLLER FONDEN

FREDAG D. 22. NOV. 14 -15
På initiativ af Tækkelaug og Stråtagets Kontor

 Peter Lunds Vej 8, 2800 Kongens Lyngby
Kulturstedet Lindegården drives ved frivillig indsats. Se om alt det der foregår på
WWW.KULTURSTEDETLINDEGAARDEN.DK INFO@KULTURSTEDETLINDEGAARDEN.DK
2019

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Det begyndte som en vild idé under et bestyrelsesmøde i Straatagets Kontor. Arkitekt Sven Jon Jonsen, bestyrelsesmedlem, foreslog at Danmarks boligminister skulle ud at se på stråtag og måske endda have en tækkeskovl i hånden.

Vilde idéer er til for at blive afprøvet, så som sagt så gjort. Jeg inviterede ministeren, som hurtigt svarede tilbage med et ja. Og så fik vi ellers travlt. Sven med at arrangere, planlægge, skriv huskesedler i Exelark, jeg med at lave informationsmateriale, baner og invitere pressen – og Thomas Gerner, der tækkede det sted, arrangementet skulle løbe af stablen, med at koordinere med både Kulturstedet Lindegården og med hovedentreprenør og øvrige håndværkere.

Da dagen oprandt, var alt på skinner. Den 22. oktober rullede den sorte ministerbil ind ved byggepladsen i Kgs. Lyngby.

- Læs Straatagets Kontors artikel fra dagen, som er sendt til al relevant presse, inklusive netmedier og fagtidsskrifter.
- Læs uddrag fra ministerens og Tækkelaugets formands tale.
- Læs den fine artikel, Dagens Byggeri skrev fra dagen.

Den pressemeddelelse, Straatagets Kontor sendte ud efter ministerbesøget:

Mere stråtag i nybyggeri

Boligminister Kaare Dybvad finder det nødvendigt at gå tilbage til mere oprindelige materialer som tagrør, hvis byggeriet skal nå regeringens ambitiøse krav om nedsættelse af CO₂-udledninger

“Vi skal i gang med at bruge materialer, der i langt højere grad lagrer CO₂ og dermed gavner bæredygtighed og biodiversitet”, sagde boligminister Kaare Dybvad fredag under et besøg på kulturstedet Lindegården i Lyngby, hvortil han var inviteret af tækkemændenes branchekontor.

Kaare Dybvad nævnte trækonstruktioner, også i tre og fire etagers højde, med stråtag som eksempler på at vende tilbage til materialer, der er bedre for klimaet, men som i nogle årtier har været fortrængt af bl.a. betonelementer.

“Det jo i de materialer, vi putter ind i byggeriet, at der bliver brugt virkelig meget CO₂. Vi mangler et overblik over materialernes samlede CO₂ aftryk, men jeg er helt sikker på, at stråtaget vil have gode muligheder for at komme i betragtning, sammenlignet med mange af de materialer, der bliver brugt i dag”, sagde boligministeren.

Tækkelaugets formand, Thomas Gerner, tog handsken op ved at citere Kaare Dybvad for en udtalelse i oktober:

“Du opfordrede byggeriet til at komme på banen med klimavenlige bygge løsninger. Som repræsentant for denne lille del af byggebranchen kan jeg blot sige: Værsgo, her er det”, sagde formanden for de organiserede danske tækkemestre og tilføjede:

“Et moderne, veludført stråtag er både klimavenligt, bæredygtigt og en rigtig holdbar tagløsning”.

MINISTER SOM TÆKKEMAND

Danmarks boligminister prøvede selv at lægge stråtag i praksis, da han i fredags besøgte kulturstedet Lindegården i Kgs. Lyngby, inviteret af tækkemændenes branchekontor.

Ministerens glimrende debut som tækkemand førte til tilbud om job i branchen, som Kaare Dybvad dog afslog med et smil.

Professor Anne Beim fra Kunstakademiets Arkitektskole, KADK, lagde i sin tale vægt på, at de eneste “ægte bæredygtige” materialer er træ, ler, halm og strå, så også fra den kant er der fakta, der peger på, at naturens egne materialer står foran en renæssance i byggeriet.

Boligminister Kaare Dybvad varslede, at der i en kommende lovgivning kan komme krav til byggematerialers klimaftryk gennem hele livscyklussen fra vugge til grav.

“I så fald er vi mere end klar”, siger Tækkelaugets formand. Vi har en miljøvaredeklaration (EPD. red), udført i samarbejde med Teknologisk Institut, som klart viser, at stråtaget er det mest klimavenlige tag”, siger Thomas Gerner.

DET BLEV DER BL.A. SAGT PÅ LINDEGÅRDEN DEN 22. OKTOBER 2019:

“Der er mange materialer, der af historiske og kulturelle årsager er blevet skubbet hen som sådan en slags frasortering, men de er i virkeligheden lige så gode eller bedre end nogle af dem, der kan betragtes som 1. sortering.”

*Kaare Dybvad,
Boligminister*

“Når vi taler om ægte bæredygtighed i byggeriet, og hvordan vi også i et fremtidigt perspektiv kan se løsninger, som ikke negativt påvirker vores ressourceanvendelse og vores naturgrundlag, så kan vi lære af projekter som Lindegården”.

*Anne Beim,
professor, KADK og bestyrelsesmedlem,
Straatagets Kontor*

“Hvis den etablerede byggebranche for alvor skal tage naturens materialer til sig, er det afgørende, at I i den nye klimalov får lagt vægt på bygningernes indlejrede energi og sat krav til EPD. Så lad os se at komme i gang. Vi er i hvert fald klar.”

*Thomas Gerner,
formand, Tækkelaug*

“Man har før bestemt over materialevalget – særligt med elementbyggeriet, som har skabt en byggetradition. For mig at se handler det om, at hvis der er nogle materialer, der på en eller anden måde er blevet skubbet ud gennem årene, fordi man lavede modulcirkulærer og montagecirkulærer, og hvis nogle materialer er ringere stillet af den grund, så skal de have mulighed for at komme tilbage.”

*Kaare Dybvad,
Boligminister, til Dagens Byggeri*

En tidlig morgen ankommer næste læs tagrør til Lindegården i Lyngby.

Foto: Thomas Gerner

POLITIK | AF LOUISE GREGERSEN

DAGENS BYGGERIS ARTIKEL FRA LINDEGÅRDEN

Minister åben overfor at bestemme byggematerialer med klimalov

Boligminister Kaare Dybvad (S) mener, stråtag har et stort potentiale i forhold til at opfylde regeringens klimamål. Fredag prøvede han selv kræfter med tækkefaget.

Strå eller rør er et overset byggemateriale, når det kommer til nybyg. For der ligger et stort potentiale i stråtage, som på mange måder understøtter den grønne omstilling.

Det mener Tækkelaugets, som fredag eftermiddag havde inviteret boligministeren på besøg på kulturstedet Lindegården i Kgs. Lyngby, hvor man har restaureret den gamle bygning med et nyt, moderne stråtag.

Vi har jo set, at ministeren beder byggebranchen komme på banen med nogle klimavenlige løsninger. Så jeg vil bare sige: Værsgo, her er den!

- Vi har jo set, at ministeren beder byggebranchen komme på banen med nogle klimavenlige løsninger. Så jeg vil bare sige: Værsgo, her er den! lød det fra Tækkelaugets formand, Thomas Gerner, da han præsenterede projektet på Lindegården for boligminister Kaare Dybvad (S).

MATERIALER ER AFGØRENDE

Ifølge Tækkelaugets er stråtag både klimavenligt, bæredygtigt og holdbart. Det har en lavere udledning af drivhusgasser end tegltag, og det selvom rørene bliver fragtet fra Kina til Danmark, fordi man ikke kan dyrke ensartede og stærke nok rør i Danmark.

Ministeren var positiv overfor stråtag som en af løsningerne på fremtidens bæredygtige byggeri.

- Jeg tror, at det afgørende spørgsmål i forhold til at nedbringe CO2 er, hvilke materialer vi bruger i byggeriet, - meget mere end det handler om, om vi kan hente et par procent på den endelige drift. Og der er det klart, at strå har et helt andet aftryk, end hvis man bruger tegl eller tagpap, siger Kaare Dybvad til Dagens Byggeri.

MYTER OM STRÅTAG

Ministeren var selv på taget for at se restaureringsprojektet på Lindegården, og han prøvede også selv kræfter med tækkefaget, da han sammen med en tækkemand lagde nogle rør. - Men hvis stråtag taler lige direkte ind i den populære grønne omstilling, og hvis det 5000 år gamle håndværk har så mange fordele, hvorfor bygger flere så ikke med stråtag?

Tækkelaugets formand, Thomas Gerner

Ifølge Tækkelaugets formand Thomas Gerner handler det om fordomme.

– Det er fordi, der er så mange myter om stråtaget: Det brænder let, det er dyrt i forsikring, og det holder ikke særlig længe. Men de myter kan vi fuldstændig nedbryde, for det er brandsikkert, det er ikke dyrere i forsikring end almindeligt tag, og det kan holde i 50 år, hvis det er lavet ordentligt, siger Thomas Gerner.

Han forklarer, at der er sket en udvikling på området, som man kæmper for at få udbredt.

– Vi har lavet Stråtagets Kontor, der som branchekontor kæmper for at udbrede kendskabet til tækkefaget og til stråtagets fordele, siger Thomas Gerner.

KOM STRÅ I LOVEN

Ifølge Tækkelaug er det én procent af det danske byggeri, der er beklædt med strå. Og for at det kan udbredes som tagmateriale, mener Tækkelaug, der skal være rygvind politisk netop fra ministeren.

– Det nye bygningsreglement BR18 har nogle forhindringer omkring stråtag, og der er nogle kommuners lokalplaner, der ikke tillader stråtag. Og så er der jo den nye klimalovgivning, som regeringen barsler med, hvor de kan lægge fokus på den indlejrede energi i bygningerne, som er den energi, som bygningen bruger i hele sin levetid, hvor strå er rigtig fantastisk, siger Thomas Gerner.

Boligministeren blev vejledt af tækkesvend Patrik Engmann. Nederst ses, hvordan arbejdet er foregået under overdække.

Om regeringen vil putte strå ind i klimalovgivningen, er ifølge Kaare Dybvad for tidligt at sige noget om. Men han afviser dog ikke, at man kan lave bestemmelser om at bruge visse materialer i nybyggeri.

Vil i regeringen bestemme over materialevalg i byggeriet?

– Man har før bestemt over materialevalget – særligt med elementbyggeriet, som har skabt en byggetradition. For mig at se handler det om, at hvis der er nogle materialer, der på en eller anden måde er blevet skubbet ud gennem årene, fordi man lavede modulcirkulærer og montagecirkulærer, og hvis nogle materialer er ringere stillet af den grund, så skal de have mulighed for at komme tilbage, siger boligministeren.

FAKTA om
Lindegården

Landsbyen Kongens Lyngbys historie rækker tilbage til tidlig middelalder, og en del af landsbyen kaldes Bondebyen. Midt i denne ligger Lindegården, som er fra 1789. Den er en hjørnestein i hele bevaringsarbejdet for det gamle landsbysamfund. Bondebyen betegnes som Københavnsegnens bedst bevarede og helstøbte landsby.

I 1980-erne gennemgik Bondebyen en stort bevarende sanering i samarbejde med Byfornylsesselskabet Danmark, Lyngby-Taarbæk Kommune og Bondebylauget. Lindegården fik efterfølgende en støtteforening og blev solgt af kommunen til en fond, udsprunget fra støtteforeningen. Fondens formål er at bevare gården med funktion som kultursted, dvs. offentligt sted med en lang række åbne, kulturelle arrangementer.

Med støtte fra A.P. Møller Fonden gennemgår Lindegården nu en omfattende restaurering, som bl.a. omfatter 2.200 kvadratmeter nyt stråtag.

Den tækkede mølle
midt i Amsterdam.

AMSTERDAM er altid en cykeltur værd

Her er funderinger over gamle vindmøller,
med og uden stråtag – i Danmark og Holland,
hvor en af dem står midt i hovedstaden,
Amsterdam

TEKST: SVEN JON JONSEN, BESTYRELSESMEDLEM, STRAATAGETS KONTOR
FOTOS: ANDERS DYLOV (HAVNBJERG MØLLE), JØRGEN KAARUP OG FISKET FRA NETTET

I 2017 var jeg i Amsterdam for at vise kollegaer fra tegnstuen rundt i byen. Vi cyklede rundt i byen og på vej ud til Borneo, et byudviklingsområde i de tidligere dokområder i havnen, kom vi forbi en høj vindmølle.

"Sven, se møllen er tækket med strå – er det ikke underligt", var der én, der spurgte.

En mølle midt i Amsterdam og hvorfor så lige der...?

Møllen blev oprindeligt opført i udkanten af Amsterdam i 1600-tallet, men byen voksede, og møllen blev flyttet til udkanten af byen i flere omgange. Nu ligger møllen i Funenkade 10, ved en bro over kanalen, så der er lidt frit luft omkring møllevingerne.

I 1814 blev møllen flyttet endnu en gang og trækonstruktionen placeret oven på en gammel stenbase fra en ældre vandmølle. Herved kom møllen højere op i luften og fundamentet kunne genbruges.

HOLLANDSK MØLLE

Der er tale om typen Hollandsk Mølle: En fast høj ottekantet basis konstruktion, den højeste træmølle i Nederlandene: 26,6 meter høj.

Vingerne er placeret i møllehatten, som kan drejes op mod vinden. Den konstruktion giver vind til møllevingerne, samtidig med at basis er et tungt fundament.

Møllen blev købt af kommunen i 1928 og virker stadig. Dog er den ikke i brug, men bruges som beboelse.

Charlotte Mølle ved Gelting, Nordtyskland. Også en tækket hollændermølle.

Havnbjerg Mølle ved Nordborg på Als, med og uden vinger.

I DANMARK

I de danske stubmøller drejes hele huset med en trækstang mod vinden – vi har jo altid været lidt snu og bondske.

Kong Christian IV, der var meget optaget af udviklingen i Nederlandene, bestilte i 1619 en mølle derfra. Denne Danmarks første hollandske mølle fik navnet Store Kongens Mølle.

Nå ja, der er jo også en mølle, Lille Mølle på Løvens Bastion på Christianshavn vold på Amagersiden af København. Møllen blev opført i 1669 og er sammen med Kastelmøllen de to eneste resterende af de 16 vindmøller, der engang var opført på Københavns volde.

HVORFOR TÆKKET MED STRÅ?

Jeg har ikke fundet svar på dette ved at søge på nettet, men mon ikke det er lige til?

Bygherren har brugt det materiale, som var optimalt til at beskytte møllens indre. Ved tækning fik man et materiale, som kunne formes til møllens krop. Tækning var et billigere materiale end træspåner, eller tagpap, udgiften til selve tækkearbejdet var af min-

dre betydning, da lønnen ikke var en stor del af udgiften til at bygge. Jeg tror, at det er forklaringen på, at mange møller i starten var tækket med strå?

HAVNBJERG MØLLE ER TÆKKET

Havnbjerg Mølle, er en strå-tækt ottekantet jordstående vindmølle af hollandsk type – opført 1835.

Møllen krøjer med vindrose og har selvregulerende vinger.

Vindmøllen er beliggende på en 49 meter høj bakketop og er nabo til Havnbjerg Kirke. På grunden har der tidligere været en stubmølle, men denne blev ødelagt ved en storm i 1776, herefter blev den genopbygget og var i brug som sådan til den i 1835 udskiftet med den nuværende mølle.

Møllebygger John Jensen foretog i 2012 et rutinemæssigt eftersyn af møllen og kunne ved dette konstateres at 3 af højbenene var rådne i bunden. De kunne ikke skiftes indefra, så man blev nødt til at tage stråene af. Det viste sig, at møllen var brandsikret med asbest.

Asbest er sundhedsskadeligt, så når det findes, skal der straks tages kontakt til bygherre og udarbejdes en saneringsplan så ingen bliver udsat for påvirkning af asbestfibre. Den omfatter også både en arbejdsplan og en beredskabsplan.

Stråene på møllens yderside havde været i kontakt med asbestisoleringen og blev forseglet i gule plastposer og bortskaffet til deponi i lukkede containere.

Asbest-saneringen varede 2 måneder, og der blev brugt mere end 2.000 poser og om-

kring 500 m² afdæknings plastik samt 50 ruller asbesttape.

Indvendige overflader, som ikke var forurenet med asbest, blev pakket ind i afdækningsplast og tapet til, således at kun de områder, der blev forurenede ved demontering af asbest, skulle asbestrengøres. I det hele taget var der omfattende sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med arbejdet. På den udvendige side af møllen blev der opsat stillads og møllens ydersider blev dækket af plastfolie.

Arbejdet blev foretaget af faguddannet personale iført engangsdragter og friskluftudstyr. Til sidst blev alle flader rengjort for asbest, hvilket også omfattede stilladset omkring møllen.

Den 8-kantede, fredede, hollandske mølle er nu flot istandsat og fra møllebakken kan I nyde den fantastiske udsigt over Lillebælt og det omgivende landskab. Møllen kører jævnligt, men maler dog ikke mel. På stedet kan I læse mere om møllen og dens historie.

Flot dronebillede af Havnbjerg Mølle, taget af Anders Dylov, Chroma Film.

- Havnbjerg Mølle var en kornmølle, men desuden i en periode også bageri og bryggeri.
- Den hollandske mølle havde oprindeligt vinger til kludesejl, der skulle af- og påsejles af mølleren, og krøjede (vingerne drejedes op mod vinden) ved hjælp af et spil.
- I 1907 blev møllen moderniseret, og fik jalousi-/klapvinger og vindrose.
- I 1923 blev stråtekningen erstattet af en billigere zinkbeklædning, driften fortsatte til 1961.
- I 1961 blev en bekostelig reparation nødvendig, og møller Peter Johannsen, hvis slægt havde drevet Havnbjerg Mølle i næsten 200 år, måtte give op.
- I 1964 blev Havnbjerg Mølle fredet
- I 1967 fik møllen stråtekning tilbage.
- I 1969 overtog Mads Clausens Fond møllen
- I 1999 blev bremsen ødelagt, fordi møllen løb løbsk.
- Fra 2009 til 2010 blev møllens hat og krøjeværk gennemgribende istandsat. Herefter gennemgribende restaureret med midler fra Fabrikant Mads Clausens Fond.
- I dag er møllen er en funktionsdygtig museumsmølle

En film om genopbygningen af Havnbjerg Mølle og møllebyggerfaget kan findes her: www.byggofilm.dk

**FIND
DIN NYE
LÆRLING
HER**

PRAKTIKPLADSEN.DK

Et naturligt produkt
**TØRRET
ÅLEGRÆS**

sælges til rygninger og isolering

Leveres i rundballer eller
på bestilling i småballer

**IB UNGERMAND
JENS WEDELE**

**61386724
40723506**

BRANDIMPREGNERING

PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

**Her kan MAGMA-FIRESTOP
typisk hjælpe til en dispensation.**

**Vi har Rigtig meget erfaring med
manglende afstand til skel.**

Ring for hjælp. tlf.: 62219600

www.magma-firestop.dk

Sepatec forhindrer brandkatastrofe

En antændt brand i en trelænget ejendom med stråtag kom meget hurtigt under kontrol, ikke mindst fordi taget var brandsikret med Sepatec

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTO: MAX AXELBO

Endnu engang undgik en stråttækket ejendom at blive flammernes bytte, fordi den var brandsikret med Sepatec. Det vurderer den tækkemand, der har repareret skaden, Max Akselbo fra Rørvig.

Branden opstod om natten sidst i juli måned på en trelænget ejendom i Odsherred (må jeg skrive lidt mere om, hvor den ligger..?) En forbipasserende ser, at der er brand i stråtaget og ringer 112. Tilfældigvis er en politipatrulje meget tæt på ejendommen, så politiet er fremme i løbet af et par minutter og påbegynder slukning med en haveslange.

Omkring 8 minutter efter at alarmen er gået er en brandsprøjte fra Vestsjællands Brandvæsen fremme. Indsatslederen beslutter ret hurtigt at skære det ulmende område væk med en motorsav, hvorefter branden effektivt og særdeles hurtigt er afværget. Det kunne være gået temmelig galt, for alle ejendommens tre længer er med stråtag.

“Da jeg er fremme, er der kun en anelse flammer, omtrent som et lille havebål, og det ryger voldsomt”, forklarer indsatsleder Søren Jacobsen fra Vestsjællands Brandvæsen Odsherred, Nykøbing Sjælland.

“Udhænget brændte lidt, i omkring to meters bredde og omkring 20 centimeter ind i taget. Vi tror, at der var tale om en antændt brand, for der lugtede af brændbar væske, benzin, tændvæske eller lampeolie. Heldigvis blev branden opdaget så hurtigt og heldigvis havde vi ikke langt derud”, siger Søren Jacobsen.

Tækkemand Max Akselbo er overbevist om, at det var gået langt værre, hvis taget ikke havde været brandsikret med Sepatec.

“Vi ved jo, hvor hurtigt det går, når et ikke-brandsikret stråtag brænder”, siger Max Akselbo. Om ejendommen ligefrem ville være brændt ned, er der jo ingen der kan sige, for brandvæsenet var jo meget hurtigt fremme. Men uden brandsikring udvikler en brand, antændt med brændbar væske, sig så hurtigt, at skaden ville have været mange gange større”, siger tækkemanden fra Rørvig.

Foto efter omtækning af det skadede stykke stråtag. Heldigvis fik ilden ikke rigtig fat, og brandvæsenet var hurtigt fremme.

2500 STK.

• KLIT • TÆKKESKRUER

TLF. 21 66 78 49

WWW.KLIT.DK

LÆNGDE 350 MM

LÆNGDE 410 MM

LÆNGDE 475 MM

MEER RØR IMPORT IVS

VI LEVERER KINESISKE RØR AF
ALLERBEDSTE KVALITET,
TÆKKESKRUER, JERN, TRÅDVÆV,
KOBBERSTANG, KOBBERTRÅDVÆV
OG KOBBERULD.

ALT HVAD DER HAR MED
STRÅTAG AT GØRE

Naturrum Tåkern

En beretning fra det naturcenter
i Sverige, som gav inspiration til
arkitekterne bag Vadehavscentret

FOTO OG TEKST: FINN GULD, FMD. STRAATAGETS KONTOR

I maj måned 2012 stod Naturrum Tåkern færdig. Bygningen er unik og tegnet af Wingårdhs Arkitektkontor og tækket med tagrør fra Tåkern. Da det blev bygget, var det Skandinaviens mest opsigtsvækkende byggeri med tagrør. Jeg drog af sted for at bedømme, hvordan det nu 7 år gamle stråtag har klaret sig. Kunne de arkitekttegnede kubistiske linjer klare udfordringerne og fremstå som det flotte moderne skulpturelle bygningsværk, som da det blev opført...? -- Eller var der allerede nu tegn på nedbrud af taget i skotrender og udvendige hjørner. Som bekendt vil nedbruddet først kunne ses på tagfladen efter 10 år.

Stråtaget blev tækket af polske håndværkere, som havde erfaring fra Holland, så de havde helt styr på tækning af mansard og udvendige hjørner.

Som det fremgår af billederne, så er de sluppet ret godt fra arbejdet. Med så stort et arbejde og så stor en sværhedsgrad, der skulle udføres af så mange på relativ kort tid, har der ikke været plads til håndværksmæssige smuttere. Dem er der så heller ikke så mange af. De store linjer er helt i orden.

Der er nogle få steder, hvor det springer i øjnene og som trænger til reparationer. Her er det en blanding af pilfingre og et svært fagligt niveau, der gør at taget ikke lever helt op til forventningerne. Men generelt fremstår bygningsværket pænt uden antydning af mosbe-
groning, dog med nogle enkelte lyse pletter, hvor der er faldet eller pillet strå ud.

Generelt ser det ud til, at tagfladerne på en spekulativ og moderne arkitektonisk bygning, på grund af sværhedsgraden kræver lidt mere vedligeholdelse end tagfladerne på et gammeldags stråtag med almindelig rygning. Lidt vedligehold hvert år, ville kunne betale sig, tror jeg. Det lader til og er forventeligt, at især skarpe skotrender med dårligt fald kan være udsat for ekstra slid. Prisen for vedligeholdelse vil næppe overstige prisen for vedligeholdelse af et almindeligt stråtag med halm, kragetræer og bløde skotrender med en fornuftig hældning.

Der må ligge en fremtid her.

Udfald af strå på et vanskeligt hjørne.

Skotrende i pillehøjde...

AvanTek

Århusvej 12, 8670 Låsby

Gode priser på brugte maskiner sortiment,
du/I kan spare op til 30 %,
så kom forbi til en god handel!

Kampagnepriser på R35 og e-serien netop nu!

MINILÆSSERE TIL FAVORABLE PRISER!

- **AVANT R35**
KAMPAGNEPRIS: 215.000,-
- **AVANT e5**
KAMPAGNEPRIS: 198.000,-
- **AVANT e6**
KAMPAGNEPRIS: 278.000,-

Kampagnepriserne er gældende
til og med januar, 2019

Ring for at få en demonstration

Vi demonstrere gerne redskaber og maskiner i dit miljø!

Sjælland: 5965 6037 - Industrivej 17, 4534 Hørve

Jylland: 8695 7522 - Århusvej 12, 8670 Låsby

Se alt udstyr på hjemmesiden:

www.avant.dk

KOM FORBI

3500 m² showroom

Århusvej 12, 8670 Låsby

- eller ring og book en aftale

Man-fredag 8.00-16.00

Vi har alt på lager og kan levere nu - både maskiner, redskaber og reservedele!

Vand i tagskæg som følge af opskalkning.

SKALKENS FORBANDELSE

Skalke var gode til halmtækning, men er nu blevet stråhældningens værste fjende...

TEKST: FINN GULD
FOTOS: FINN GULD,
TORBEN LINDEGAARD
OG NATIONALMUSEET.

Engang blev der tækket meget med halm i Danmark.

Skalken er stråhældningens værste fjende. I fordums tid, det vil sige før 1960'erne, var op imod 80 % af alle stråtage i Danmark tækket med halm. Der blev dyrket langhalm af rug og hvede lokalt, så der var ikke store problemer med transporten. Langhalm var anderledes end tagrørene, det holdt ikke så længe og det spidsede ikke som tagrørene, så det var nødvendigt at tække rimeligt tykt, samt opbygge spænd for overhovedet at kunne lave et slidlag og samtidig at holde en passende stråhældning.

Hertil var skalken velegnet, og den kunne samtidigt føre tagdryppet længere væk fra de lerklinede vægge. Da stråforkorteren blev indført i 1970'erne og mange tækkemænd var skiftet til mere vellønnede jobs, blev halmtagene langsomt udfaset. Langhalm var blevet taget ud af brug, fordi landbruget satsede på de sorter, der gav mere kerne, så halmen blev kort og skørstrået. Dem der stædigt fortsatte med at tække med halm, kunne i værste fald risikere, at taget holdt mindre end 10 år.

I denne periode steg importen af udenlandske tagrør og de ejendomme, der før havde halmtage, fik nu tagrør på. Det var almindeligt at tække på de gamle lægter og den be-

stående opskalkning. Skalken overlevede i processen. Den fandtes i mange afskygninger. Korte og lange med større eller mindre vinkel for at skabe opspænd.

Ved overgangen til brugen af tagrør blev skalkene siddende og lægterne ligeså. Tækning med tagrør blev tilpasset den bestående lægtning og opskalkning i stedet for at lægtning og opskalkning blev tilpasset til det nye materiale. Brandsikring var mildest talt fraværende.

Den nye generation af tækkemænd manglede rødder i traditionen og syntes at de kunne gøre det bedre end de gamle. Der var ikke mange der tænkte på, at skalken i det væsentligste var der for at lave opspænd til halmen, og at tagrør – modsat halmen – spidsede og havde indbygget opspænd. Resultatet var, at der blev bygget yderligere opspænd op, så hældningen på tagrørene blev mindre.

De gamle kunne tække med et hældningstab 11 til 12 grader og nu blev det normalt med et hældningstab på 17 til 18 grader eller mere. Det giver hårdere tage, dårligere afvanding og langsommere udtørring af taget. Til gengæld bliver tagskægget

rigtig flot og skarpt i de første år. Det skæmmes så lidt af, at vandet efterhånden sætter mørke skygger 5 til 10 cm. ned i tagskægget.

Det hele kan afhjælpes lidt ved at bruge lange rør i 1. og 2. bindet og en god bronning og så at tække tyndere i tagskægget. Tagskægget er jo udelukkende slidlag uden bindinger, så et par og tyve cm. er rigeligt i tykkelse. Rigtig godt bliver det imidlertid aldrig.

Det er næsten umuligt at komme ned på et hældningstab på 11-12 grader i forhold til taghældningen, fordi skalken stjæler de først 6-8 grader og kun efterlader 4 til 6 grader til tagrørene. Hvis du så sætter en lægte på højkant i bunden af skalken, kan det jo gå helt galt.

Vi skal så tænke på at et hældningstab på 5 grader ifølge tækkevejledningen kan tage op til 10 år af tagets levetid. Det at gå fra 17 graders tab i stråhældningen til 12 grader, betyder en blødere og mere luftig overflade, der tørrer hurtigere og at taget holder op til 10 år længere.

Den professionelle tækkemand tækker med et gradtab på 11 til 12 grader.

MØRKEGRØN efterlysning

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTOS: BUILDING GREEN
OG JØRGEN KAARUP

Alt er efterhånden bæredygtigt, og det udvander en grøn messe som Building Green, siger to af tækkebranchens aktører, som efterlyser ægte bæredygtighed, "mørkegrønt byggeri"

8.033 personer valgte at bruge nogle timer på Building Green 2019, som løb af stablen i Forum i København den 28. og 29. oktober. Det var lidt færre besøgende end rekordåret 2017, men alligevel karakteriserer arrangørerne de to dage i det bæredygtige byggeris tegn som en succes.

Tækkebranchen har ikke været på den grønne messe de seneste år, primært fordi prisen for en stand var mellem 40 og 50.000 kr. plus en hel del arbejde for både Straatagets Kontor ud medlemmer af Tækkelaugets bestyrelse.

Efter at have været på Building Green i 2014 og 2015 evaluerede bestyrelserne i tækkebranchen udbyttet og konkluderede, at nok var det godt, at vi havde vist flaget – men det var ikke til at aflæse konkret, at det havde værdi for branchen.

I år tog Tækkelaugets formand, Thomas Gerner og bestyrelsesmedlem i Straatagets Kontor, Sven Jon Jonsen, til Building Green. De fik stillet nysgerrigheden ved at se de mange stande og blev klogere ved høre relevante foredrag med bl.a. boligminister Kaare Dybvad. Samtidig vurderede de, om tækkebranchen næste år evt. skal finde sammen med andre relevante for sammen at leje en stand.

MANGE GODE TING

Tæk har interviewet de to om, hvad de konkluderer efter at have været på den grønne messe.

"Der var rigtig mange gode ting, gode debatter, snakke om den nye klimalov og hvordan vi i fremtiden skal bygge – men selve udstillingen... der var mange, der ikke så ud til at være rigtig bæredygtige, f.eks. krympeplast til stilladser...? Adgangskontrol til bygninger.... Jeg ved ikke, hvad det havde med bæredygtigt byggeri at gøre", siger Thomas Gerner og tilføjer:

"Og de rigtig "mørkegrønne", de var spredt ud over det hele, de var svære at finde".

"Ja, det var let at blive frustreret over, at en del byggematerialer ikke rigtig havde noget med det rigtig bæredygtige at gøre... grøn beton, hmmm – der bruges for meget energi, uanset hvordan man vender og drejer cementproduktion, men en reduktion af energiforbruget ved fremstilling af cement er jo den rigtige vej", bakker Sven Jon Jonsen op, arkitekt og medlem af bestyrelsen i Straatagets Kontor. Han fortsætter:

"Vi skal et helt andet sted, hvis vi skal nå et reduktionsmål på 70 % inden for byggeriet. Lige nu spiller alle med og vil gerne være med på vognen, fordi det er oppe i tiden".

Thomas:

"Building Green har absolut sin berettigelse, og det er jo i høj grad også byggebranchen, der skal komme på banen".

Sven:

"Som rådgivere kan vi godt i forbindelse med projektering optimere energiforbrug, nu skal vi til at regulere byggeri, med nye alternative og ressourcebesparende byggematerialer og måske minimere bygningernes overflader og arealer.

Hvem kørte med klatten derinde?

Måske er det scenen med de mange indlæg der kører med klatten, pingerne og pressen er der – men når de ud med budskabet"..?

Skal tækkebranchen så på Building Green 2020:

"Det kommer an på, om vi kan få lavet et mørkegrønt område", siger Thomas Gerner. "Hvis vi f.eks. kunne samle hende med halmelementerne, dem med hamp mursten, måske Landsforeningen Økologisk Byggeri og byggefirmaet Egen Vinding og Datter – sådan en flok "ægte bæredygtige" – så kunne det være rigtig fint. Og måske kunne vi have nogle af de ting med, som de studerende ude på arkitektskolen arbejder med til medio januar 2020".

Foto er fra 2014, da tækkebranchen var på Building Green. Her er det Steffen Helbo, der tækker, og tækkemanden tiltrak – som på Skills – masser af opmærksomhed. De seneste år har hverken Straatagets Kontor eller Tækkelaugets haft midler til at have stand på Building Green.

Årets messe var den niende af sin slags i Forum, og arrangørerne har allerede meldt ud, at den vender tilbage næste år – hvor der også bliver afholdt Building Green i Aarhus, Hamborg og München.

*Som det har været kutyme i generationer på Lolland,
er husmandsstedets bindingsværkkalket over stok og sten.*

Foto: Realdania By & Byg

Særlig lollandsk egnsbyggeskik bevares

Et lille lollandsk husmandssted er nu sikret for eftertiden. Med sine tækkede overgavle er huset et sjældent eksempel på en traditionel, lollandsk byggeskik, som i dag stort set er forsvundet

TEKST: CHARLOTTE BENN, KONSULENT, REALDANIA BY & BYG

For enden af en markvej på det vestlige Lolland, ikke langt fra den tidligere herregård, Pederstrup, gemmer sig et af de få tilbageværende eksempler på en særlig lollandsk egnsbyggeskik, som bl.a. er kendetegnet ved en karakteristisk og iøjnefaldende tækket overgavl.

Sådanne tækkede gavle var engang vidt udbredt på øen, men er i dag stort set forsvundet. Huset er samtidig et af Danmarks ældst bevarede husmandssteder, opført sidst i 1770'erne som hjemsted for en af egnens fæste-husmænd, der kunne supplere familiens husholdning via et lille jordstykke og lidt dyrehold. I 1700- og 1800-tallet var der tusindvis af sådanne husmandssteder over hele landet; i dag er mange nedrevet eller ombygget – med undtagelse af nogle ganske få, herunder gården på Mageltving Møllevej på Lolland.

I august blev det lille stråttækte hus købt af Realdania By & Byg, som nu er i gang med en restaurering, der skal sikre, at ejendommen bevares, så den fremover kan bidrage til at udbrede fortællingen om et stykke dansk kultur- og bygningshistorie og dermed fremme den levende bygningskultur.

FORTÆLLING OM DANSK EGNSBYGGESKIK

”Vi er meget glade for købet af det lollandske husmandssted. Huset fremstår i sit originale og stort set intakte udtryk med bl.a. de tækkede overgavle, og både udvendigt og indvendigt giver huset en fin fornemmelse af, hvordan et husmandssted så ud og fungerede før i tiden. Vores mål er at fastholde udtrykket og autenticiteten og bevare huset for eftertiden som et enestående eksempel på en lollandsk egnsbyggeskik”, siger administrerende direktør i Realdania By & Byg, Peter Cederfeld.

Den lollandske egnsbyggeskik indgår nu i Realdania By & Bygs samling af godt 50 historiske ejendomme, herunder også andre eksempler på egnsbyggeskik: Et tanghus fra 1865 på Læsø, en lille gård fra 1873 på Sejerø, opført i såkaldt sidebåndsbindingsværk, en velbevaret fynsk bindingsværksgård fra 1795, en 200 år gammel marskgård i Højer og et lille byhus på Ærø fra 1690 med stærke rødder i den lokale byggeskik. Hver især er de med til at levendegøre fortællingen om dansk bygningsarv og danske egnsbyggeskikke.

Foruden det fredede husmandssted på Lolland findes kun fem andre fredede husmandssteder i Danmark, herunder også det sønder-

jyske statshusmandsbrug fra 1934 i Skovbølling, som Realdania By & Byg købte og restaurerede for knap ti år siden.

TÆKKEDE GAVLE

Ejendommen er en af de få bevarede, som er opført i den særlige lollandske byggeskik med tækkede, lodrette gavle, der er trukket lidt ud fra facaden, så de danner et udhæng, en såkaldt ”skyne”, hvorunder husmanden kunne opbevare sine arbejdsredskaber. Denne type tækning kendes ikke andre steder i landet; de fleste andre steder står gavlene som oftest i bindingsværk eller med brædder eller spån.

I tråd med egnens byggeskik er stråtaget på det lille husmandssted udført som en såkaldt holstensk rygning, hvor mønningen består af små bundter tækkerør, der er syet/skruet uden på taget, fastgjort til de to øverste lægter.

Selve bindingsværket er med både fodrem, skråbånd, løsholter, doker, tætstående stolper og solidt egetømmer, og som det ligeledes har været kutyme i generationer på Lolland, er husmandsstedets bindingsværk kalket ’over stok og sten’ og ikke opstreget, sådan som det ofte ses på fynske og sønderjyske bindingsværksgårde.

LEVN FRA EN SVUNDEN TID

Også indvendigt står huset som et levn fra en svunden tid. Rummene er ganske små – ”storstuen” er kun på ca. 12 kvm – og det simple, men fine interiør er bevaret i form af oprindelige fyldingsdøre, gærigger, dørgreb og låsekasser samt plankegulve og lofter med fritliggende bjælker.

I loen ligger stadig det lerstampede gulv, og i stalden står stadig de oprindelige bokse og stalddøre. Oprindeligt hørte der ca. to hektar jord til gården, men det meste er i dag solgt fra. Tilbage er dog stadig en smuk have med pilehegn og opdeling i prydhave og nyttehave.

Realdania By & Bygs igangværende restaurering skal sikre, at ejendommens arkitektoniske udtryk og autenticitet fastholdes. Som en del af restaureringen vil huset undergå en mindre modernisering, bl.a. en udskiftning af husets tekniske installationer, så huset i fremtiden kan lejes ud.

Når restaureringen er afsluttet, inviterer Realdania By & Byg til et åbent hus-arrangement, hvor alle er velkomne.

FAKTA

Som det har været kutyme i generationer på Lolland, er husmandsstedets bindingsværkkalket over stok og sten.

Foto: Realdania By & Byg

Husmandsstedet

De fleste af Danmarks mange fritliggende landejendomme blev opført eller udflyttet fra landsbyerne i årene efter de store landboreformer i slutningen af 1700-tallet. Nogle få ejendomme er imidlertid ældre, bl.a. den lille ejendom på Mageltving Møllevvej.

Før stavnsbåndets ophævelse indførte flere fremsynede godsejere nye driftsmetoder og reformer. En af dem var den lollandske godsejer, senere statsminister, grev Christian Ditlev Frederik Reventlow. Han var sikrede de jordløse husmænd på hans gods en lille indtægt i form af et husmandsfæste – en lille jordlod på 4 tdl. med mulighed for lidt dyrehold. En af disse jordlodder er denne lille ejendom.

Oprindeligt lå der fire husmandssteder på Mageltving Møllevvej. To er forsvundet, et tredje ombygget. Tilbage står kun husmandsstedet nr. 23, der til gengæld fremstår ganske intakt og velbevaret og blev fredet i 1985.

Husets indretning

Husmandsstedet består af to længer vinkelret på hinanden. Den ene indeholdt oprindeligt en lade mod nord, et forstue-køkken med ovn, en stue med bilæggerovn, en forgang, et kammer og en forstue. Længen er på 70 m². I dag er der brændekomfur i køkkenet.

Den øst-vest vendte længe var oprindeligt indrettet med hønsehus, stald, lo og svinesti. Det er på denne længe, at den oprindeligt tæk-

kede gavl endnu kan opleves i bygningens østlige ende. Svinestalden har desuden en lille udbygning mod nord. I den gamle stald er der i dag indrettet et kammer og et mindre badeværelse, mens hønsehuset er indrettet til kammer.

Stine Daths hus

Huset på Mageltving Møllevvej er i området kendt som "Stine Daths hus", opkaldt efter den vellidte og respekterede Hansine Kristine Vilhelmine Karlsen Dath, der var født i 1860 og boede i huset frem til sin død i 1957 som 97-årig. Stine Dath arbejdede som malkepige på Pederstrup Gods.

FAKTA

Realdania By & Byg

Realdania By & Byg er et datterselskab af foreningen Realdania. Realdania By & Byg har siden 2003 restaureret 50 historiske huse, udviklet 15 projekter med eksperimenterende byggeri samt fire store projekter inden for by- og arealudvikling.

Realdania By & Byg Klubben

Realdania By & Byg Klubben følger Realdania By & Bygs arbejde over hele landet. Som klubmedlem kan man komme på rundvisninger, ophold og foredrag over hele landet. Her fortælles historierne bag projekterne.

Den tækkede, lodrette gavl – som ikke kendes andre steder i landet – er trukket lidt ud fra facaden, så den danner et udhæng, en såkaldt "skyne", hvorunder husmanden kunne opbevare sine redskaber.

Foto: Realdania By & Byg

Indvendigt vidner huset om en svunden tid. Meget af det simple, men fine interiør er bevaret såsom fyldingsdøre, gerichter, dørgræb og låsekasser samt komfur og brændeovn.

Foto: Realdania By & Byg

Tækkemandsseminar 2020 – dagsorden – foreløbig

PROGRAM

TEMA: BÆREDYGTIGHED

FREDAG

9 – 9.55: Ankomst og en kop kaffe

Kl 10.00 Velkommen

1. Bæredygtighed set fra en tækkemands synspunkt
ved Thomas Gerner Petersen, formand Tækkelaugets
2. Hvorfor skal vi arbejde med bæredygtighed
ved Simon Stig-Gylling, chefkonsulent Dansk Byggeri).
3. Hvordan skal vi arbejde med bæredygtighed
ved Jørgen Lange
4. Hvad er udfordringerne i tækkede tage
ved Finn Guld
5. Det åndbare hus
ved Lars Jørgensen, Egen Vinding og Datter

Kl 19.00 Festmiddag (Baren lukker kl. 02.00)

LØRDAG

Kl 08.00 Morgenmad

- Kl 09.00
1. Nyt fra skolen
v/Henrik Dalsgaard
  2. Stillads til tækkearbejde – hvad er kravene
v/Gosia Lazarz Johansen, arbejdsmiljøkonsulent i Dansk Byggeri
  3. Østjyllands brandvæsen tester deres slukningsudstyr på et stråtag.
Hvordan bruger brandvæsenet oplysninger brandsikring.

Kl 12.30 Frokost.

TILMELDING

PRIS: 3.125,00 kr. inkl. moms

**Sidste frist for tilmelding
og indbetaling er 9. januar**

Tilmelding sker ved indbetaling til:
Reg: 9217 - konto: 2229153

**Anfør navn og e-mail
v. indbetaling**

**Spørgsmål vedr. tilmelding
og betaling til Keld Petersen,
joerand@outlook.dk**

Man skal betale fuld pris – selv
om man eventuelt ikke deltager
i hele arrangementet = samme
pris for en eller to dage.

Ret til ændringer forbeholdes – endeligt program kan ses på Tækkelaugets hjemmesiden
fra 10. januar 2020 <https://www.taekkelaug.dk/>

SEPATEC®

Brandsikring til stråtag

EFFEKTIV BRANDSIKRING TIL STRÅTAG

▼ **HØJ SIKKERHED**

Brand udvikler sig
langsommere

▼ **BILLIG FORSIKRING**

Op til 50% rabat på
brandforsikringspræmien

▼ **LAVT AFSTANDSKRAV**

Afstandskrav nedsat
fra 10 til 5 meter

**FOR MERE INFO
RING PÅ 8638 7666
ELLER BESØG SEPATEC.DK**

ANBEFALET AF DBI
(Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut)

HVOR SKAL DU HEN, DU?

Både som provokation og som en velment opfordring til at være med i det faglige arbejde på bl.a. årets seminar stiller Finn Guld her relevante spørgsmål – er du som tækkemand klædt på fagligt..?

TEKST: FINN GULD, FMD. BESTYRELSEN I STRAATAGETS KONTOR
FOTO AF UKENDT OPRINDELSE.....

ER DU KLAR TIL AT MØDE FREMTIDEN?

Er dine håndværksmæssige færdigheder klar til at tække mansard, lodret ja, næsten vandret om det skal være.

Kan du håndtere kravene fra arkitekterne? Kan du som selvstændig tækkemand klare det medfølgende tømrerarbejde. Lægter, spær, plader, rupløjede brædder, opsætning af ovenlysvinduer, kviste, brandsikring, de værste rygningstyper.

Er isoleringskravene opfyldt? Har du lavet de rigtige energiberegninger før du skifter taget. Kan lægterne bære. Fik du udfyldt Tækkelaugets Kvalitetssikring?

*Vil du bare tække, som vi gjorde før i tiden...?
(bemærk, at der anvendes knæbeskytter)*

Kravet til uddannelse stiger ude i samfundet og det gælder også for dig .... og mig.

Hvis du formaster dig til at lave fejl, får du straks en sag på nakken. Hvis du understøtter gipsplader utilstrækkeligt, hvis brandsikringen er udført forkert, hvis tækningen er fejlbehæftet, så koster det. Enten havner du i Byggeriets Ankenævn eller også skal du igennem en opslidende retssag. Det koster.

Har du den efteruddannelse der skal til. Kan du overhovedet få den, findes den, nåede du at komme på den da den var der? Er vi kommet dertil, at vi skal have en efteruddannelse for mestre og selvstændige?

Er du klar til at møde fremtiden eller vil du i virkeligheden bare tække? Vil du bare have en problemløs hverdag på taget med madpakke, kaffe og kage. Et tilbud om månedten og ingen ansatte? For så er du nok havnet i den forkerte branche, på det forkerte tidspunkt.

Mængden af gamle stråtækte ejendomme forsvinder. Der skal sættes på moderne arkitektur i bynære omgivelser hvis faget skal eksistere, men er vi klar til det? Hvornår kommer vi til den erkendelse, at vi kan blive klogere og at vi er nødt til at arbejde på det sammen, hvis dette fag skal overleve. Kan vi hæve faget og vores kunnen og ikke bare konkurrere på laveste standart og pris.

Jeg ved godt at det hverken er dig eller mig, jeg snakker om, men alligevel. Tækkemand kom ned fra den høje stige og se fremtiden i øjnene. Vi kan jo starte med at få gang i Erfagrupperne.

Reethandel

E. Prosman b.v.

Prosman Reed + Windows
P.O. Box 3079
NL - 2800 CD Gouda - The Netherlands
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Warehouse Germany:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (near Hamburg)

Prosman Reet + Fenster
Postfach 3079
NL - 2800 CD Gouda - Holland
Telefon : 0031 - 182 - 37 22 72
Telefax : 0031 - 182 - 37 47 20
E-mail : info@prosman.com
Internet: www.prosman.com
Lager Deutschland:
Am Alten Werk 56
D-21406 Melbeck (Nähe Hamburg)

We have weekly arrivals of containers with reed from China in Hamburg for possible delivery to Denmark.

Direct deliveries or deliveries with our truck with crane of:

- Reed from Hungary, Rumania, Ukraine, Austria, Turkey and China.
- Wire, heather, sheets, windows, copper & galvanised chicken wire, tools, copper or ceramic ridge tiles etc.

Wir haben wöchentliche Ankunft von Container mit China Reet in Hamburg für eventuelle Lieferung nach Dänemark.

Direktlieferung oder Lieferung mit unserem Kran-LKW:

- Reet von Ungarn, Rumänien, Ukraine, Österreich, Türkei und China.
- Draht, Heide, Planen, Gaubenfenster, Kupfer und Verzinktem Masschendraht, Werkzeug, Kupfer oder Ton Firstziegel usw.

Med venlige hilsner,
Fam. Prosman

Mariane Lyngge med datteren, Hedvig, ved tanghuset Knøv.
Her var der som mange andre steder åbne døre på Tanghusenes Dag.

TANGHUSE TRÆKKER FOLK TIL SIG

Læsøs mange nytægede
ejendomme åbnede igen dørene på
"Tanghusenes Dag" i efterårsferien
med masser af besøgende

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Henning Tængemand tægede, hestevognene kørte i pendulfart, børnene sprang rundt i ålegræsset, og der var masser af besøgende til årets "Tanghusenes Dag". Nu har 12 ejendomme fået nyt tang på taget, efter at etape 2 i det store tængeprojekt er skudt i gang med støtte fra flere private fonde og fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Der bliver tænget frem til og med 2021 i denne omgang, så i hele sommerhalvåret er der god grund til at besøge Læsø for at opleve dette unikke håndværk, tængning, i praksis.

Det gode skib Samka måtte i år undværes pga. dårligt vejr. Museumsskibet fra Marstal skulle ellers have været anløbet med mange tons tang fra Stege på Møn, men måtte aflyse sin deltagelse i Tanghusenes Dag.

UNESCO VERDENSARV

Sideløbende med de omfattende restaureringer af de gamle tanghuse og gårde søger Læsø om optagelse på den såkaldte tentative, som er første skridt på vejen mod at blive Unesco

FAKTA OM LÆSØS TANGHUSPROJEKT

(uddrag fra pressemeddelelse udsendt af Læsø Tangtage A/S)

Etape 2 i Læsøs store Tanghusprojekt er nu godt i gang, takket være nye donationer.

Dette unikke projekt er i sin næste fase, baseret på donationer og tilskud bevilget sommer 2018, hvorefter etape 2 kunne sættes i gang i 2019 med et budget på knap 40 mio. kr.

A.P. Møller Fonden støttede etape 1 og fortsætter støtten med yderligere ti mio. kr., Aage og Johanne Louis-Hansen Fonden støtter med otte mio. kr. og Augustinus Fonden med fire mio. kr.

Slots- og Kulturstyrelsen planlægger desuden restaurering af de sidste fredede ejendomme, belig-

gende i Østerby og Bangsbo-området. Læsø Kommune støtter med byfornylestilsud, ligesom ejerne selv skal bidrage med 10 % af udgifterne.

Dette danner grundlag for, at yderligere ca. 10 ejendomme inden for de kommende år bliver restaureret med facade og nyt tangtag.

I fra tidligt forår til sent efterår vil besøgende kunne se tængemand Henning Johansen i arbejde. Desuden kan man langs tanghusruten se flere af de huse, som har fået nyt tangtag.

Find kortet over tanghusruten og læs mere på www.tangtag.dk

Verdensarv. Det er tangejendommene og deres særprægede forhistorie, der sammen med Læsøs lange tradition for saltsydning har gode chancer for at blive optaget på den danske tentativliste under Slots- og Kulturstyrelsen.

Er man på tentativlisten er næste skridt at skrive ansøgning til Unesco. Læsø tog første skridt i marts 2018, da Læsø Kommune søgte om at komme på den danske tentativliste. Ansøgningen gik ikke igennem, men Kulturministeren opfordrede herefter Læsø til at søge på ny.

Den nye ansøgning har hovedfokus på tang og salt. Det er blevet meget klart defineret af Slots- og Kulturstyrelsen, at det er disse to væsentlige dele af Læsø-kulturen, der tilsammen skal bære en ansøgning igennem: Saltsydningens historie og betydning frem til nutid med Læsø Saltsyderi og tangtagenes historie frem til nutid med de omfattende renoveringer og nytængninger, der foregår i disse år, som har gjort tangtagene til en levende kulturarv.

Boss Lady på taget

En beretning fra en lærling, der sætter pris på at være tækkemand, værdsætter godt håndværk og er engageret i at få flere ind i faget

TEKST: LAURA FELINE EBBESEN
FOTOS: ASBJØRN THYREGOD

Det sker ofte, at jeg får stillet spørgsmålet "hvordan kom du lige på idéen at blive tækkemand?".

Jeg har taget en gymnasial uddannelse og for en kort bemærkning gået på universitetet. Og med den generelle opfattelse af uddannelsernes prestigeniveau, er en erhvervsuddannelse et trin i den forkerte retning af uddannelsesstigen. Den tankegang håber jeg kan ændres.

Hvordan kom jeg så på 'idéen' om at blive tækkemand...?

Det var et rent tilfælde at jeg 'fandt' tækkefaget. Selvom jeg selvfølgelig havde set stråtage, havde jeg ikke tænkt nærmere over, at der var en bestemt profession, som stod for udførelsen. Jeg havde helt tilfældigt set en video om tangtagene på Læsø, og blevet meget betaget af håndværket.

Jeg tænkte, at det var en teknik, jeg kunne mestre i løbet af en uge i en sommerferie. I takt med at årene gik og jeg fik læst mere om tagene og senere om tækkede tage, blev jeg klogere.

Fagene indeholdt både kulturhistorie, egenskikke og de bare nævers håndværk – som det ville tage flere år at lære. Den opdagelse gjorde kun fagene mere spændende og jeg besluttede mig derfor at starte på uddannelsen som tækkemand. Jeg har snart været undervejs med uddannelsen som tækkemand i halvandet og meget har jeg lært, blevet fascineret af og oplevet.

GLÆDEN VED TAGET

Tagrørens formbarhed, glæden ved at se et tag blive til, arbejdspladsen i naturen, årstidernes skiften, diversiteten af mennesker man møder, gode historier – generelt de små hyggelige oplevelser og mange sanseligheder.

Disse elementer og mange flere, vidste jeg ikke, at tækkefaget – blandt andet – består af. Men det er alle de elementer med flere, som gør at jeg synes, at tækkefaget er spændende.

Fagets mange gode muligheder vil jeg gerne være med til at udvide kendskabet til. For en uddannelse er mere end et prestigemblem. Derfor har jeg valgt at engagere mig i flere tiltag, som jeg håber opnår netop dette. Og som måske også gerne i sidste ende kommer tækkefaget til gode.

Her er artiklens forfatter, som er i lære hos tækkemand Søren Fur.

Et af de tiltag er "Boss Ladies" – et projekt opstået i og styret af organisationen Divérs.

Projektet er allerede godt i gang på Sjælland. Men som en af de få repræsentanter fra Jylland og eneste repræsentant fra tækkefaget, vil jeg gerne give en ekstra hånd med til at formidle om projektet og ikke mindst tækkefaget, så begge ting bliver spredt på bedst mulig måde.

Min deltagelse i Boss Ladies ligger blandt andet i at være en del af ambassadørkorpset.

Som en del af ambassadørkorpset tager jeg med to andre Divérs-repræsentanter ud på landets folkeskoler og erhvervsskoler og holder oplæg og laver øvelser med eleverne, der udfordrer det traditionelle uddannelsesvalg. Det gør jeg blandt andet ved at fortælle om mine erfaringer i tækkefaget: uddannelsens opbygning, hvorfor jeg har valgt lige netop tækkefaget, samt give et eksempel på hvordan dagligdagen i faget kan se ud.

SÆRLIGT KVINDER

Som navnet Boss Ladies antyder, har projektet særlig fokus på kvinder. Det har det blandt andet, fordi det i nogle bygge-, anlæg- og installations brancher indiskutabelt giver ekstra udfordringer at være kvinde. Firmaer undgår at tage en kvinde som lærling på baggrund af kønnet, udstyr som sko- og arbejdstøj kan være dyrere for kvinder (grundet de generelt mindre størrelser), befaling af kvindelige lærlinge/medarbejdere, tvivl sået ved faglig kunnen, igen på baggrund af køn og listen kunne blive ved, desværre.

Selvom jeg er blevet fortalt at "kvinder ikke hører til i tækkefaget" og har mødt diskussionen om, hvorvidt jeg kan kalde mig for "tækkemand" – det er for mig i øvrigt ét fedt om jeg kaldes for tækker eller tækkemand – har jeg følt mig meget velkommen i tækkefaget.

Det gik hurtigt med at finde en læreplads. Jeg kontaktede tækkemand Søren Fur, mødte op med et CV, som var mere eller nok mest mindre relevant for tækkefaget og med en forespørgsel om at komme på prøve. Det fik jeg lov til i en uge af sommerferien 2018. Udover at vi arbejdede i den varmeste sommerhede i Danmarks historie, prøvede Søren at præsentere mig for alle besværlighederne i faget. Men det kunne ikke afskrække mig.

Efter den uge stod jeg med en uddannelsesaftale i hånden. Den dag i dag er jeg stadig i lære hos tækkemand Søren Fur. Vi er to i firmaet, Søren og jeg.

JOKES FRA 80ERNE

Og på trods af, at vi er forskellige steder i vores liv, kan vi snakke om det meste. For eksempel har jeg aldrig haft så meget viden om fauna, flora og jokes fra 80'erne, som jeg har nu. Jeg lærer nye ting hver dag, både om tækkefaget, men også om naturen og den verden vi lever i. Om det er specielt særligt for Søren's firma, ved jeg ikke. Men jeg ved, at jeg er glad for at være i lære der. Det sker ofte at jeg glæder mig til mandag, for at komme på arbejde igen. Og det i sig selv, ser jeg som et succes-kriterium og et tegn på, at tækkefaget er det rette for mig.

Vi taler også med kunderne, om alt fra jagtsæsoner til madopskrifter. Og det sker at vi er blevet budt på kaffe, kage og frokost. På arbejdspladsen møder vi andre håndværkere. Når jeg er på skole i forbindelse med tækkemands-uddannelsen, møder jeg andre tækkelærlinge og til arrangementer med Tækkelaug, flere tækkemænd. Og, som skrevet tidligere, føler jeg mig taget godt imod her også. Så selvom vi kun er to i firmaet, møder og taler jeg ofte med flere forskellige mennesker i løbet af en dag.

Alt i alt er jeg virkelig glad for, at jeg valgte at "gå et prestigetrin ned" af uddannelses- og blærestigen. Også fordi det er megalet at komme i snak med folk, når jeg fortæller, at jeg er i lære som tækkemand. Jeg tror faktisk på, at vi håndværksfag kunne gå hen og gå op ad prestigestigen, ikke mindst når der bliver endnu større mangel på os, end der er i dag.

På billedet ses håndværkere fra Boss Ladies ambassadørkorps, en del af teamet bag Boss Ladies - med blandt andre Nina Groes, stifter og direktør af Boss Ladies, og Heidi Frederikke, tv-vært.

Lad os forsikre dit hus!

50% RABAT

på brandpræmien, når du
brandsikrer dit stråtag med

SEPATEC.

Få en uforpligtende forsikringsgennemgang!

Ring til os på tlf. 43 71 17 77

Eller find din lokale forsikringsrådgiver
på www.garfors.dk

FORSIKRINGER TIL PRIVAT & ERHVERV
KUNDEEJET SIDEN 1908

Struergade 24 • 2630 Taastrup • Tlf. 43711777
gaf@garfors.dk • www.garfors.dk

**GARTNERNES
FORSIKRING**

< Arkitektstuderende fra København
i Hadsten for at få nærkontakt med tækkefaget.

Stråtag under udvikling

Aldrig før har så mange arkitektstuderende arbejdet så længe med stråtag – det sker i disse uger på Kunstakademiets Arkitektskole i København

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

De kom, de så, de blev fascinerede. En gruppe studerende ved Kunstakademiets Arkitektskole, KADK, var taget til Hadsten for prøve tækning i praksis. To tækkemænd var hjælpere, Den jydsk Haandværkerskole vært, vejret råkoldt – en typisk dansk novemberdag.

De studerende havde været tidligt oppe, havde hørt om stråtagets velsignelser i et oplæg fra denne artikels skribent, fået en glimrende frokost – nu var tiden kommet til at få tækkeskovl, tagrør og skruemaskine i hænderne.

Det er det hidtil største undervisningsforløb i anvendelse af strå i arkitekturen, der i denne tid løber af stablen. Bag det står professor Anne Beim og hendes medundervisere fra Kunstakademiets Arkitektskole, KADK.

20 kandidatstuderende – dvs. at de er på 9. semester og dermed 4 ½ år inde i arkitektstudiet – bruger omkring 10 uger på at arbejde med strå. Det sker i samarbejde med Tækkelauget, Straatagets Kontor og flere tegnestuer og andre eksterne parter såsom leverandører, produktionsvirksomheder og rådgivere.

En række aktuelle udfordringer skal afprøves og udvikles. De studerende arbejder sammen i små grupper, typisk parvis. Resultatet bliver en række projektidéer og innovative løsninger, som har arkitektoniske potentialer. Erfaringen fra tidligere – og noget kortere – forløb med arkitektstuderende er, at der kommer "vilde ting" ud af de kringledede hoveder.

Vilde og ofte brugbare, inspirerende og anderledes måder at se og tænke stråtaget og dets anvendelse.

Så – hjertelig velkommen, kære studerende, jeres lærere og de eksternt involverede tegnestuer. Vi ser frem til at se, vurdere og kommentere jeres projekter midt i januar måned.

Fortsættelse følger i næste udgave af Tæk.

< Finn Guld leverer tagrør til den københavnske arkitektskole, KADK.

Kort nyt

DM i Skills forude

Skills åbner fra den 16. – 18. januar portene i Bella Center i København – her vil elever fra 45 fag dyste om, hvem der er Danmarks bedste håndværkere

TEKST: JØRGEN KAARUP. FOTOS: SKILLS DANMARK

Der er 10-års jubilæum for Skills i Danmark, når 45 konkurrencefag og 18 demonstrationsfag viser sig fra deres bedste side. Tækkefaget trækker altid mange tilskuere, fordi det i praksis bliver tydeligt for enhver, at tækning er et *håndværk* i ordets helt oprindelige og bogstavelige betydning.

For den Jydske Haandværkerskole er Skills en god anledning til at fortælle historien om en af Danmarks mest populære erhvervsskoler, som er i rivende udvikling og permanent udvidelse.

DM i Skills eksponerer erhvervsuddannelserne ved at vise de dygtigste elever, der gennem konkurrencer yder deres bedste, og mesterskabet er samtidig talentpleje for de dygtigste elever. De får nemlig mulighed for at ende som både Danmarks og måske også verdens bedste faglærte tækkemand, murer eller konditor.

Efter DM i Skills er der nemlig mulighed for at deltage i internationale mesterskaber – EuroSkills og WorldSkills. Det giver både mulighed for at prøve færdigheder af i en international sammenhæng og chancen for at de unge og deres lærere får et internationalt netværk.

Til venstre: Danmarks mester i tækning 2018, Christian Alexander Ditlevsen.

Til højre: Danmarks mester i tækning 2019, Michael Rønning Bonde, sammen med daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen, der sagde tillykke til mestrene.

Julehilsen til læserne

En stor hilsen her fra Straatagets Kontor med ønsket om en glædelig jul, en god nytårsaften og et spændende, arbejdsomt og interessant nyt år.

Vi er midt i en spændende tid, både i det hele taget og for tækkefaget. Vi nærmer os den medvind på cykelstjerne, som Jakob Haugaard valgte som et vigtigt valgløfte. Debatten om klimaet gør stråtaget endnu mere attraktivt som et godt alternativ til andre tagtyper, der belaster miljøet væsentligt mere og bruger mere energi end det tækkede.

Her på kontoret gør jeg, hvad jeg kan, for at fodre omverdenen med information og inspiration til at bruge stråtag. Hvis tækning ikke i løbet af 50 – 100 år skal blive et museumsfag, så SKAL der strå på nybyggede ejendomme af vidt forskellig art.

Boligministeren lyttede til det budskab og en del arkitekter og bygherrer slår ører og øjne ud nu, ud fra den voksende bekymring for klimaændringer.

I må alle sammen hjælpe med at fortælle historien om, at vores materialer gavner klimaet lige så meget som træer og regnskov gør.

I må også alle sammen hjertens gerne ringe eller skrive til mig, når I har noget på hjerte. Især hvis der mangler noget i vores blad, Tæk. Uanset om du er fornøjet eller sur, savner stof og problematikker, debat eller nyttig viden – eller undrer dig over, at der aldrig skrives om.... (?) – så giv lyd.

Jo flere input, der kommer, desto mere dækkende bliver bladet for, hvad der rører sig i tækkebranchen. På samme vis er det ønskeligt, at flere bidrager til at skrive, stort eller småt. Der er hjælp til skriveriet at hente her, hvis det ønskes.

Nyd juledagene og mange gode ønsker for 2020.

Jørgen Kaarup

KUNDERNE VIL

HAVE TÆKKEMÆND

MED BYG GARANTI

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zapera, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Tækkelauger er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garanti logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det - det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på byggaranti.dk byggaranti.dk

SÆLGES

- Kvalitets tækkerør fra Ukraine og Kina

- Egen import af tækkerør
- Bedste kvalitet af rør
- Stor faglig viden
- Salg af perlestaf og mini rustik til beklædning af buede kviste samt gips buer

*Tækkefirmaet
Karsten V. Hansen*

www.straataekning.dk • Tlf. 40 45 22 35

PROFF LETVÆGTS TÆKKESTOLE I ALUMINIUM OG RUSTFRI KROGE

Tækkestole leveres med lovpligtig dansk brugsvejledning.

Skridsikker belægning på øverste trin.

3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 trin
Med lige kroge
Kroge i 34, 32, 30, 28, 26, 24 cm.

www.Patiscope.com - sales@patiscope.com

Afsender: Straatagets Kontor, Store Torv 9, 8000 Aarhus C

Skagen Mølle, nytækket med miscanthus af tækkemester Brian Randrup.
Et smukt eksempel på en tækket hollændermølle.

tæk

4 • 2019
STRAATAGETS KONTOR

HUSK

at det årlige seminar
i Hadsten holdes
24.-25. januar 2020